

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ
Кафедра іноземної філології та перекладу**

СИЛАБУС

**ЛІТЕРАТУРНА ФАНТАСТИКА І ФЕНТЕЗІ /
LITERARY FICTION AND FANTASY**

Інформація про викладача	
Викладач(-і)	Терещенко Лілія
Науковий ступінь	кандидат філологічних наук
Вчене звання	доцент
Посада	доцент
Адреса кафедри	вул. Театральна, 21, каб.14
Контактний телефон	0432 (55-04-21); 0963556263
E-mail:	l.tereshchenko@vtei.edu.ua
Електронна сторінка курсу в системі дистанційного навчання	https://m.vtei.edu.ua/
Інформація про освітній компонент	
Статус компонента	Вибірковий
Освітній ступінь	Бакалавр
Навчальний рік	2026/2027
Анотація курсу	Метою вивчення вибіркового освітнього компонента «Літературна фантастика і фентезі» є формування в здобувачів різних спеціальностей цілісного уявлення про фантастику й фентезі як важливі інструменти осмислення соціальних викликів, майбутнього та культурних трансформацій сучасного світу. Курс спрямований на розвиток критичного та креативного мислення через аналіз жанрових моделей, символіки, міфологічних архетипів і наративних стратегій утопій, антиутопій, наукової фантастики, горору та фентезі. Опанування дисципліни сприяє міждисциплінарному культурному кругозору студентів і усвідомленню ролі фантастичної літератури в глобальній індустрії культури, медіа та суспільній рефлексії актуальних проблем, а також удосконаленню володіння англійською мовою.
Мова викладання	Англійська мова
Результати навчання	Під час вивчення курсу здобувачі освіти навчатимуться: - виявляти та інтерпретувати інтертекстуальні зв'язки між творами літературної фантастики й фентезі, а також їх взаємодію з іншими літературними жанрами, мистецькими течіями та культурними практиками (кіно, візуальне мистецтво, відеоігри, масова культура); - упевнено оперувати категоріально-понятійним апаратом курсу, зокрема такими поняттями, як фантастика, наукова фантастика, фентезі, утопія, антиутопія, кіберпанк, магічний реалізм, застосовуючи їх у процесі аналізу текстів; - знати ключові постаті, провідні твори та етапи розвитку літературної фантастики та фентезі в національному й світовому

	контекст; - аналізувати художній текст як знакову форму комунікації, що відображає авторську інтенцію, культурно-історичний контекст та читацькі стратегії інтерпретації; - розрізняти фантастику й фентезі, визначати їхні жанрові ознаки, типологічні відмінності та специфіку еволюційного розвитку; - інтерпретувати символіку художнього твору з позицій архетипної критики, жанрових канонів, міфопоетики та наративних стратегій; - демонструвати креативне мислення, пропонуючи оригінальні, аргументовані та міждисциплінарні інтерпретації художніх текстів; - формулювати власну критичну оцінку класичних і сучасних творів фантастики та фентезі, а також актуальних літературних тенденцій і читацьких практик; - застосовувати знання з курсу у професійному та міждисциплінарному контексті, зокрема в освіті, культурології, медіадослідженнях, перекладі, креативних індустріях; - порівнювати художні моделі можливих світів, аналізуючи способи осмислення майбутнього, технологічного прогресу, ідентичності та етичних викликів у фантастичній літературі; - розвивати навички академічної комунікації, аргументовано представляючи результати власного аналізу в усній і письмовій формах з дотриманням академічної доброчесності.
--	---

Тематичний план та оцінювання результатів навчання

Назва теми	Кількість годин				Форми контролю	Бальна оцінка
	Усього годин / кредитів	з них				
		лекції	практичні заняття	самостійна робота студентів		
Тема 1. Теоретичні й методологічні аспекти вивчення літературної фантастики. Видова й жанрова диференціація літературної фантастики та фентезі.	11	2	2	7	В, УД, ПЗ,	8
Тема 2. Наукова фантастика. Специфічні жанрові ознаки.	11	2	2	7	В, РМГ, МК	8
Тема 3. Утопія та антиутопія в літературі.	11	2	2	7	В, Д, ЗІМ	8
Тема 4. Апокаліптична й постапокаліптична література.	11	2	2	7	В, ПЗ, Д	8
Тема 5. Хорор і література жахів. Генетичний зв'язок із готичним романом.	11	2	2	7	УД, РМГ, ХП	8
Тема 6. Літературний	11	2	2	7	В,	8

кіберпанк та посткіберпанк.					РМГ, ЗІМ	
Тема 7. Специфіка і жанрові різновиди епічного фентезі.	11	2	2	7	В, УД, ПЗ	8
Тема 8. Специфіка і жанрові різновиди героїчного фентезі.	11	2	2	7	В, УД, ХП	8
Тема 9. Специфіка і жанрові різновиди історичного фентезі.	11	2	2	7	УД, ЗІМ, РМГ	8
Тема 10. Специфіка і жанрові різновиди християнського й антропологічного фентезі.	11	2	2	7	В, ПЗ, Д	8
Індивідуальне завдання	10			10	ІЗ	20
Разом	120/4	20	20	80		100
Підсумковий контроль-екзамен						
Поточний контроль / критерії оцінювання	Перелік умовних позначень форм контролю та оцінка їх у балах: В – відповідь на практичних заняттях – 3 бали. УД – участь у дискусії – 3 бали. РМГ – робота в малих групах – 3 бали. Д – доповідь – 3 бали. ХП – художній переклад уривку – 2 бали. ПЗ – письмові завдання – 2 бали. МК – ментальна карта – 2 бали. ЗІМ – збір ілюстративного матеріалу – 2 бали. ІЗ – індивідуальні завдання – 20 балів, а саме: виконання індивідуальних проектів – 15 балів; перегляд документальних фільмів із зазначеної тематики та критичне есе – 5 балів. За бажанням замість однієї із запропонованих вище форм індивідуального завдання здобувач освіти може отримати 20 балів, здобувши загальні та фахові навички у неформальній освіті, зокрема прослухавши курс (на вибір) на Prometheus, Coursera онлайн. Для зарахування балів здобувачу необхідно подати сертифікат про завершення курсу. Загальна сума за поточну навчальну роботу (аудиторну та самостійну) за семестр – 100 балів.					
Основні літературні та інформаційні джерела	1. Землянська А. В., Шарова Т.М. Сучасна масова література як феномен культури: навчальний посібник. Мелітополь: ФОП Однорог ТВ, 2021. 100 с. 2. Кушнірова Т. В. Наративні стратегії у романних формах кінця XX – початку XXI століття: монографія. Полтава : Видавництво «Сімон», 2018. 124 с. 3. Терещенко Л.Я. Антропонімікон художнього твору як вияв наративного плану автора. <i>Вісник Запорізького національного університету: Збірник наукових праць</i>. Філологічні науки. 2020. Т. 1. Вип. II. С.160-166. 4. Терещенко Л. Перекладацькі виклики епістолярію Дж. РР Толкіна: переклад власних імен. <i>Актуальні проблеми сучасної транслятології, лінгвокраїнознавства та теорії міжкультурної комунікації</i>: зб. матер. VII Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конф. з міжнар. участю., м. Вінниця, 04 жовт. 2022 р. Вінниця, 2022. Ч. 1. С.					

	23-26. 5. Філоненко С.О. Детектив, пригоди, фантастика: популярні жанри літератури і масової культури: навчальний посібник. Бердянськ: БДПУ, 2020. 144 с. 6. Sangster M. An Introduction to Fantasy. Cambridge University Press, 2023. 7. Slusser G. Science Fiction: Toward a World Literature. Bloomsbury Publishing PLC, 2022. 355p. 8. Suvin D. Metamorphoses of Science Fiction: On the Poetics and History of a Literary Genre / ed. G.Canavan, P.Lang, Oxford: Peter Lang, 2015. 466 p.
Політика освітнього компонента	
Організація навчання	Організація навчального процесу відбувається відповідно до положення «Про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти». Відвідування лекційних та практичних занять здійснюється за розкладом і є обов'язковим. Представлення виконаних завдань щодо самостійної роботи відбувається на практичному занятті з тієї ж теми.
Інтеграція ІІІ в освітній процес	Інтеграція ІІІ в освітній процес здійснюється відповідно до Політики застосування штучного інтелекту (ІІІ) http://www.vtei.com.ua/doc/dtu/pol/96.pdf Дозволяється відповідальне використання інструментів штучного інтелекту (ІІІ) лише як допоміжного ресурсу (для ідей, планування, мовного редагування, перекладу з подальшою перевіркою тощо). Подання робіт, повністю або значною мірою згенерованих ІІІ, без належних покликань, вважається порушенням академічної доброчесності та прирівнюється до плагіату. Використання ІІІ під час контрольних заходів (тестів, іспитів, заліків) суворо заборонене. Викладач залишає за собою право перевірити знання здобувача шляхом усної співбесіди чи додаткового завдання
Відпрацювання пропусків занять	Здобувачі освіти повинні інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Пропущені заняття відпрацьовуються в системі Moodle через виконання закритих та відкритих тестів та з обов'язковим наданням протоколу відпрацювання. Відпрацювання пропусків може відбуватися в усній формі (відповідно до характеру завдань, зазначених у методичних розробках) під час індивідуально-консультативної роботи з викладачем: щотижня в п'ятницю з 13:00 до 14:00, ауд.№9, к. 2. Здобувач вищої освіти, який з поважних причин був відсутній протягом 30 календарних днів, не допускається до занять і йому оформлюється академічна відпустка. Пропуск занять без поважних причин тривалість 10 днів від початку семестра або 24 навчальні години є підставою до відрахування здобувача вищої освіти.
Допуск до підсумкового контролю	Підсумковий контроль – екзамен. До екзамену допускаються всі здобувачі, які набрали за результатами поточної роботи протягом семестру 60 балів. Результат підсумкового контролю (екзамен) з освітнього компонента для здобувачів очної форми навчання визначається як середньоарифметична сума балів поточної роботи та екзамену. Кращим здобувачам, які повністю виконали програму з освітнього компонента, виявили активність в науково-дослідній роботі за відповідною тематикою, стали призерами студентських олімпіад, виступали на

	конференціях та за результатами поточної роботи набрали 90 і більше балів, науково-педагогічний працівник має право виставити результат екзамену без опитування (при усному екзамені) чи виконання екзаменаційного завдання (при письмовому екзамені).
Академічна доброчесність	Дотримання політики академічної доброчесності є обов'язковою відповідно до положення «Про академічну доброчесність науково-педагогічних, педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти». Здобувачі освіти повинні САМОСТІЙНО виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей), уникаючи академічного плагіату, самоплагіату, академічного шахрайства; фабрикації; фальсифікації, списування, обману, хабарництва. <u>Під час контрольних заходів порушенням вважається:</u> - використання заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалки, мікронавушники, телефони, планшети тощо); - проходження процедур контролю знань підставними особами; - списування; - повторне використання раніше виконаної іншою особою письмової роботи. За порушення академічної доброчесності здобувачі вищої освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: - оголошення попередження; - повторне проходження оцінювання (іспит, тощо); - повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; - позбавлення академічної стипендії; - відрахування з інституту. Викладач зобов'язується використовувати чіткі і зрозумілі методи оцінювання, вчасно інформувати та обґрунтовувати отримані бали для об'єктивного оцінювання навчальних досягнень.
Інші складові політики компонента	Здобувач зобов'язаний: - сумлінно готуватись до всіх практичних занять та виконувати всі завдання, що виносяться на самостійну роботу. - бути активним продовж заняття та толерантним в процесі спілкування з викладачем та одногрупниками. - брати активну участь у науковій роботі. Здобувач вищої освіти повинен неухильно дотримуватись правил внутрішнього розпорядку ВТЕІ ДТЕУ, етики ділового спілкування, взаємоповаги між здобувачами та викладачами. Врегулювання конфліктних ситуацій відбувається згідно Положення ВТЕІ про врегулювання конфліктних ситуацій.

Затверджено на засіданні кафедри іноземної філології та перекладу
(протокол № 15 від 29.12.2025)

Науково-педагогічний працівник

Лілія ТЕРЕЩЕНКО

Завідувач кафедри

Наталя ІВАНИЦЬКА